

Pėdsekių darbinių savybių bandymai

§1

Pėdsekių darbinių savybių bandymai gali būti surengti:

1. nuo 16 iki 24 valandų senumo dirbtiniu kraujo pėdsaku;
2. nuo 40 iki 48 valandų senumo dirbtiniu kraujo pėdsaku

Bandymuose, surengtuose sekant mažiausiai 40 valandų senumo kraujo pėdsakai, gali dalyvauti tik šunys, gavę diplomus už sekimą 16-24 valandų senumo kraujo pėdsakais.

§2

Pėdsekių bandymuose gali dalyvauti Hanoverio, Bavarijos kalnų pėdsekiai, Alpių taksinių skalikų veislės šunys ir kalės, ne jaunesni kaip 9 mėn. amžiaus. Visi dalyvaujantys varžybose šunys turi turėti pėdsekių įgimtų savybių bandymų diplomus.

§3

Šunys bandomi individualiai, pagal ištrauktų numerių eilę. Maksimalus darbo laikas sekant 16 - 24 valandų senumo kraujo pėdsakai - 45 min., sekant 40- 48 valandų senumo pėdsakais, - 60 min.

§4

Bandymai rengiami nesant sniegui. Šunų darbą vertina 1-3 ekspertų komisija.

§5

Komisija, atsižvelgdama į atskirų darbo elementų įvertinimą ir surinktų balų sumą, gali šunų darbą vertinti I, II, III laipsnio diplomais.

§6

Prieš bandymų pradžią tikrinama, kaip šunys reaguoją į šūvius. Bijantys šūvių šunys bandymuose dalyvauti negali.

Vertinimo paaiškinimai ir nurodymai

1. Dirbtinių kraujo pėdsakų parengimas

Darant dirbtinį kraujo pėdsaką, naudojama 0,25 litro briedžio, tauriojo elnio, šerno, danieliaus kraujo. Neturint pakankamo kiekio žvėrių kraujo, galima naudoti žvėrių kraują, atskiestą galvijų ar kiaulių krauju. Dirbtiniai kraujo pėdsakai daromi kartu su dirbtiniais žvėries pėdsakais. Tam naudojamos ne senesnės kaip 3 dienų tauriojo elnio, briedžio, šerno ar danieliaus kanopos, įmontuotos į specialius batus. Su vienomis kanopomis galima parengti ne daugiau kaip 3 pėdsakus. Padėjėjas, darantis dirbtinius kraujo pėdsakus, turi būti šuniui nepažįstamas.

Dirbtinis kraujo pėdsakas, sekant 12-24 valandų senumo pėdsakais, turi „gulėti“ per naktį, o 40-48 valandų senumo pėdsakas – dvi naktis. Dirbtinių kraujo pėdsakų ilgis –1000 metrų. Jis prasideda įbesta į žemę nulaužta šakele, „pašovimo vieta“. Dirbtiniai pėdsakai turi turėti 2 kampus, kurie prasideda „guoliu“. „Guolis“ daromas prakapstant miško paklotę iki žemės, jo plotas apie 0,25 m². Pirmasis daromas 300 metrų, antrasis – 900 metrų nuo pėdsakų pradžios. Pėdsakų gale dedamas žvėris arba jo kailis, kurio krauju ir kanopomis daromi dirbtiniai kraujo pėdsakai. Dirbtinių kraujo pėdsakų pradžioje pastatoma lentelė su pėdsakų numeriu bei jų paklojimo diena ir valanda. Dirbtinis kraujo pėdsakas žymimas dažais arba popierių lapeliais ant medžių. Šie ženklai turi būti matomi tik atsisukus atgal. Atstumas tarp atskirų pėdsakų turi būti ne mažesnis kaip 150 metrų. Šuns vedlys neturi būti susipažinęs su dirbtiniais pėdsakais.

2. Darbas su pavadžiu (arba laisvai nuo 2 guolio) sekant dirbtiniais kraujo pėdsakais

Prieš varžybas šuns vedlys privalo paaiškinti teisėjų komisijai, kaip šuo dirbs: su pavadžiu iki pat žvėries ar laisvai nuo 2 guolio. Jei dirbs laisvai, kaip šuo nurodys surastą žvėrį: lodamas ar sugrįždamas pas vedlį jo kvietimu. Vienas iš teisėjų komandos slepiasi pėdsakų gale, kad galėtų vertinti šuns elgesį prie žvėries. Kiti du teisėjai eina kartu su šuns vedliu prie pašovimo vietos, paženklintos šakele. Atvestas šuo į pašovimo vietą turi ją paženklinti. Po vedlio komandos šuo turi ramiai sekti dirbtiniais kraujo pėdsakais apatine uosle (su ilgu pavadžiu m 10 metrų) iki pat galo. Jei kraujas yra ant aukštos žolės ar krūmų, šuo gali pakelti galvą. Šuo turi sekti pėdsaku ir „atidirbti“ visus jo kampus. Betikslis šuns sukinėjimasis ant pėdsakų yra klaida. Kitus pėdsakus, kertančius dirbtinį

pėdsaką, šuo gali paženklinoti. Jei šuo žengia kelis žingsnius jais ir pats po to pasitaiso, nelaikoma klaida. Šuns darbas truputį (0,5 m) atitolus nuo pėdsako pučiant šoniniam vėjui ir nedidelių kampų kirtimas nelaikomas klaida. Šuo turi dirbti su vidutiniškai įtemptu pavadžiu. Atitolus šuniui nuo pėdsako, kai, teisėjų nuomone, jis negali pats ištaisyti klaidos, galimas pakartotinis šuns užvedimas ant pėdsako padedant teisėjams. Galimi 3 užvedimai. Kiekvienas naujas šuns užvedimas mažina įvertinimą vienu balu. Šuns vedliui draudžiama atsigręžti atgal ir žiūrėti į ženklus, žyminčius dirbtinį pėdsaką. Kiekvienas atsigręžimas mažina įvertinimą vienu balu. Šuo, kuris paskelbtas kad dirbsias laisvai, nuo antrojo guolio turi būti paleistas nuo pavadžio, kad galėtų laisvai prieiti prie žvėries.

3. Surasto žvėries nurodymas

Priėjęs prie 2 guolio šuo, kuris užregistruotas nurodyti apie surastą žvėrį lojimu ar sugrįžimu pas vedlį, turi būti paleistas nuo pavadžio, kad galėtų laisvai prieiti prie gulinčio žvėries.

Šuo, nurodantis apie surastą žvėrį lojimu, privalo greitai ir tiksliai prieiti prie žvėries per 5 minutes ir greta gulinčio žvėries loti tol, kol prieis vedlys su teisėju. Praėjus 5 minutėms nuo lojimo pradžios, vedlys su teisėjais, jiems leidus, pradeda eiti prie šuns. Jei šuo, prisiartinęs prie žvėries, neloja 2 minutes (apie šuns priėjimą prie žvėries ir nelojimą privalo pranešti teisėjas, pasislėpęs prie žvėries - signalas duodamas ragu) 2 minu, gali būti vedlio atšauktas nuo žvėries (netenka vieno balo vertinant aplojimą) ir pasiunčiamas prie žvėries dar kartą. Jei dar kartą nevykdo šio elemento, jam neįskaitomas aplojimas ir papildomai atimamas 1 balas, vertinant darbą su diržu.

Šuo, užregistruotas, kad praneš apie žvėrį sugrįždamas pas vedlį ir nuveddamas pastarąjį prie rasto žvėries, privalo, priėjęs prie žvėries po trumpo apuostymo (ne ilgiau kaip per 10 min.), turį grįžti pas vedlį. Pranešęs apie žvėrį šuo, teisėjams prieš tai paskelbtu būdu, turi privesti prie žvėries. Atėjęs šuniui prie žvėries ir grįžtant jam atgal, nutolus 50 metrų, pasislėpęs prie žvėries teisėjas signalizuoja ragu apie tai laukiančiam vedliui ir teisėjams. Jei šuo pirmą kartą neatlieka šio elemento, gali būti atšauktas nuo žvėries ir dar kartą pasiūstas nuo II guolio. Tai mažina įvertinimą 1 balu. Jei šuo neatlieka užduoties antrą kartą, galima jį prisegti pavadžiu (jei nebuvo prie žvėries, o jei buvo, tuomet pėdsako praėjimas) ir prieiti prie žvėries. Toks šuo nevertinamas už nuvedimą prie žvėries, , be to mažinamas 1 balu už darbą su pavadžiu.

4. Šuns elgesys prie nukauto žvėries

Šį darbo elementą vertina teisėjas, pasislėpęs pėdsakų gale. Šunys, registruoti, kad dirbs su pavadžiu iki pat žvėries, paleidžiami laisvai likus iki žvėries 40-50 m. Šunys, registruoti, kad nurodys apie surastą žvėrį lodami ar sugriždami pas vedlį ir vesdami, paleidžiami nuo pavadžio nuo 2 guolio, kad galėtų laisvai ir savarankiškai pribėgti prie žvėries. Šuo neturi bandyti draskyti žvėrį. Sužeidimo žaizdos laižymas yra galimas. Jauni ir temperamentingi šunys gali pradėti žvėrį kandžioti. Teisėjai turi skirti, ar šuo kandą žvėrį iš azarto, ar tai bandymai jį draskyti. Šunys, kurie drasko žvėrį ar bando jį užkasti, diskvalifikuojami. Jei šuo neprileidžia svetimų žmonių prie žvėries – privalumas. Šunys, kurie po trumpo žvėries apuostymo toliau juo nesidomi, negali gauti didesnio įvertinimo kaip vienas balas.

5. Šuns paguldymas laukti

Šuo gali būti paguldytas pririštas arba laisvas. Teisėjas turi paklausti šuns vedlio, kaip šuo atliks šį elementą.

Šuns paguldymas pririšus pavadžiu.

Šuns vedlys paguldo šunį pririštą pavadžiu. Šuo neturi atsitūpti, neturi loti ir neramiai elgtis, kandžioti pavadį. Po šuns paguldymo vedlys turi pasitraukti nuo šuns ir pasislėpti taip, kad šuo jo nematytų ir neužuostų. Po 15 minučių vieną kartą iššaukama. Šuo turi nekreipti dėmesio į šūvį, ramiai gulėti kol grįš vedlys.

Šuns paguldymas laisvai

Atliekama kaip ir pririšus pavadžiu. Šuns vedlys gali palikti šalia šuns pavadį.

6. Paklusnumas

Vertinama, kaip šuo vykdo balsu arba gestais vedlio duotas komandas. Paleistas laisvai po komandos šuo turi grįžti pas vedlį ir leisti uži antkaklį. Pageidautina, kad tai atliekant šuo- atsitūptų. Šunys, kurie neleidžia užsegti antkaklį arba sprunka nuo vedlio, vertinami, 0 balų. Nuvijus žvėrį, šuo per 10 min. turi grįžti pas vedlį.

Pėdsekių darbinių savybių vertinimas

		Koeficientas	Limitai		
			Balų suma		
			80	70	60
			Diplomas		
			I°	II°	III°
			Vertinimas		
1.	Darbas su pavadžiu (arba be jo, nuo II guolio) dirbtiniu kraujo pėdsaku	10	3	2	2
2.	Elgesys prie nukauto žvėries	6	3	2	2
3.	Šuns paguldymas laukti				
	a) laisvai	5	3	2	--
	b) pririšus	3	3	2	--
4.	Kontaktas su vedliu ir paklusnumas	4	2	-	-
5.	Priedai už nurodymą apie surastą žvėrį:				
	• lojimas	5	-	-	-
	• grįžimas pas vedlį ir nuvedimas	5	-	-	-

Iš viso: 25

Didžiausias balų skaičius be priedų : $25 \times 4 = 100$

priedai : $5 \times 4 = 20$

Starto Nr.

**PĖDSEKIŲ DARBINIŲ SAVYBIŲ BANDYMŲ
VERTINIMO KORTELĖ**

(šuns vardas)

(savininko vardas, pavardė)

(šuns veislė)

(rengimo data)

(vedlio vardas, pavardė)

(registracijos Nr.)

(gimimo data)

Eil. Nr.	Darbo elementai	Koeficientas	Vertinimas	Iš viso balų
1	Darbas su pavadžiu (arba be jo, nuo II guolio) dirbtiniu kraujo pėdsaku	10		
2	Elgesys prie nukauto žvėries	6		
3.	Šuns paguldymas laukti a) laisvai b) pririšus	5 3		
4.	Kontaktas su vedliu ir paklusnumas	4		
5.	Priedai už nurodymą apie surastą žvėrį: • lojimas • grįžimas pas vedlį ir nuvedimas	5 5		
Iš viso surinkta balų:				

Balų skaičius -----

Suteiktas ----- diplomą

Komisijos nariai:

(vardas, pavardė, parašas)

